

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลทางสังคมของภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ที่มีต่อผู้ชมในกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดครั้งเดียว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม การมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิต และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ตลอดจนมุ่งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมและความแตกต่างระหว่างเพศและเชื้อชาติในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม การมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิต และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง

5.1 สรุปผลการวิจัย

- ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ที่มาจากอาชีพที่หลากหลายได้แก่ ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นิสิตนักศึกษา พนักงานบริษัทเอกชน เจ้าของกิจการ และคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการซึ่งได้แก่ แม่บ้าน คนว่างงาน และผู้เกษียณอายุ โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอายุระหว่าง 18 - 65 ปี ส่วนใหญ่อยู่ในวัย 26 - 35 ปี

ในด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ทั้ง ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ หรือ ประมาณเกือบครึ่งหนึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี อีกประมาณ 1 ใน 3 ของกลุ่มตัวอย่างจบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ที่เหลือจบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ในด้านเชื้อชาติของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.7 เป็นคนที่มีเชื้อชาติจีน และร้อยละ 36.3 เป็นคนที่มีเชื้อชาติไทย

ในด้านความจำเกี่ยวกับตัวเอกของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 1 ใน 3 สามารถจดจำตัวเอกของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ได้แก่ เปาบุ้นจิ้น ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 35 สามารถจดจำได้ในระดับปานกลาง

ส่วนในเรื่องความบ่อยครั้งในการชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด และอีกประมาณ 1 ใน 3 ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง

สำหรับการพูดคุยกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณเกือบ 2 ใน 3 มีพฤติกรรมการพูดคุยกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” บ้าง ที่เหลืออีกประมาณ 1 ใน 3 ไม่เคยพูดคุยกับคนอื่นเกี่ยวกับภาพยนตร์จีนชุดเปาบุ้นจิ้นเลย

- **การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ**

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ในด้านของเนื้อหาของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” และในประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมน้อยที่สุด คือ ในด้านของความเหมือนระหว่างวิถีชีวิตของตัวละครในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” และวิถีชีวิตของคนไทย

- **การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม**

สำหรับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ค่านิยมในระดับกลาง ค่านิยมเรื่องความกตัญญูกตเวทียเป็นค่านิยมที่กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้มากเป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือค่านิยมเรื่องความยุติธรรม ที่มีมากรองลงมาคือ ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ ความมีน้ำใจเมตตาอารี และความรับผิดชอบ ตามลำดับ ค่านิยมที่กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้น้อยที่สุดคือ ค่านิยมเรื่องความทะเยอทะยาน

- **ความเป็นแม่แบบของเปาบุ้นจิ้น**

สำหรับความเป็นแม่แบบของเปาบุ้นจิ้นในสายตาของกลุ่มตัวอย่างนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เปาบุ้นจิ้นเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับคนไทย พฤติกรรมของเปาบุ้นจิ้นควรที่จะได้รับการสรรเสริญ และ รูปแบบในการดำรงชีวิตของเปาบุ้นจิ้นเป็นสิ่งที่สังคมไทยยกย่อง

- **การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้น**

ในด้านของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง กลุ่มตัวอย่างมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้นในระดับกลาง ประเด็นในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดก็คือ เมื่อเปาบุ้นจิ้นประสบกับสถานการณ์คับขัน ตนเองมักจะลุ่มให้เปาบุ้นจิ้นสามารถแก้ไขปัญหาลำนั้นให้ลุล่วงไปด้วยดี

- **ผลการทดสอบสมมติฐาน**

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลทางสังคมของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ที่มีต่อผู้ชมในกรุงเทพมหานคร” ประกอบด้วย สมมติฐานทั้งหมด 5 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแล้วพบว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานทั้ง 5 ข้อ ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” พบว่า ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ที่ระดับนัยสำคัญ .01

ทั้งนี้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ซึ่งหมายความว่า ถ้ามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงในระดับสูงขึ้น การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมก็จะสูงตาม แต่ถ้ามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงในระดับต่ำลง การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมก็จะอยู่ในระดับต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

ผลการทดสอบการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอกับตัวแปรด้านประชากรได้แก่ เพศและเชื้อชาติ โดยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอ แตกต่างกันตามตัวแปรเพศและเชื้อชาติ โดย ผู้หญิงจะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” สูงกว่าผู้ชาย ในขณะที่ เดียวกัน คนที่มีเชื้อสายจีนก็จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอสูงกว่าคนที่เป็นคนไทยแท้

ปัญหาคำวิจัยข้อที่ 3 ระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

ผลการทดสอบการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” กับ ตัวแปรด้านประชากรได้แก่ เพศและเชื้อชาติ พบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศและเชื้อชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกัน ตามเพศและเชื้อชาติของผู้ชม โดยผู้หญิงจะเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่า บุ๋นจิ้น” สูงกว่าผู้ชาย ในขณะที่เดียวกัน ผู้ชมที่มีเชื้อสายจีนก็จะเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมได้ใน ระดับที่สูงกว่าผู้ชมที่เป็นคนไทยแท้

สมมติฐานข้อที่ 4 ระดับการมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตของผู้ชมภาพ ยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

ผลการทดสอบความเป็นแม่แบบของเป่าบุ๋นจิ้นกับปัจจัยด้านประชากรได้แก่ เพศและ เชื้อชาติ ซึ่งพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับความเป็นแม่แบบของเป่าบุ๋นจิ้นในมุมมองของผู้ชมจะแตกต่างกันตามเพศและเชื้อ ชาติ โดยผู้ชมเพศหญิงจะมีระดับการมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตสูงกว่าเพศ ชาย ส่วนผู้ชมที่มีญาติ หรือ บรรพบุรุษเป็นคนจีนก็จะมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรง ชีวิตในระดับที่สูงกว่าผู้ชมที่ไม่มีบรรพบุรุษหรือญาติที่เป็นคนจีน

สมมติฐานข้อที่ 5 ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ

ผลการทดสอบการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้น กับปัจจัยด้านประชากรได้แก่ เพศและเชื้อชาติ พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างเพศและเชื้อชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้นของผู้ชมแตกต่างกันระหว่างเพศและเชื้อชาติ โดยเพศหญิงจะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงในระดับที่สูงกว่าเพศชาย และคนที่มีเชื้อชาติจีนจะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้นในระดับที่สูงกว่าคนที่มิใช่เชื้อชาติไทย

4.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีทางด้านการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ การเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีแม่แบบ แนวคิดเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริง และงานวิจัยต่าง ๆ ที่ผ่านมา โดยประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลมีดังนี้

- การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ในภาพรวมระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย ๆ ของการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ พบว่า ผู้ชมมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรมในระดับสูงต่อประเด็นต่อไปนี้ได้แก่ ความเหมาะสมต่อการออกอากาศในประเทศไทย ความสอดคล้องกับความเชื่อของคนไทย และความเข้ากันได้กับวัฒนธรรมไทย ในขณะที่ประเด็นที่ผู้ชมมีส่วนร่วมในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำคือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เป็นเหตุการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง และเนื้อหาของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้ชม

สาเหตุที่ผู้ชมมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากว่า ในสังคมไทยนั้นวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทยมีการผสมผสานกันอย่างแนบแน่นมีความใกล้ชิดกันจนบางครั้งแยกไม่ออก ดังนั้นจึงทำให้ไม่เป็นการยากสำหรับผู้ชมชาวไทยซึ่งส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีนในการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ การยอมรับแนวคิดเชิงวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับ

แนวคิดของ Singhal และ Svenkerud (1994) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ชมรายการโทรทัศน์มีแนวโน้มที่จะยอมรับรายการที่นำเสนอสารที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของตน ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้ารายการมีความใกล้เคียงกับวัฒนธรรมของผู้ชมมากเท่าไร รายการก็จะสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันทางวัฒนธรรมได้มากเท่านั้น แนวคิดที่ Singhal และ Svenkerud นำเสนอช่วยอธิบายถึงเงื่อนไขระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในรายการโทรทัศน์ว่า ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดทางวัฒนธรรม ซึ่งภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ก็นับว่า เป็นภาพยนตร์ที่ผลิตในวัฒนธรรมจีนซึ่งมีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรมไทย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” มีส่วนร่วมในระดับกลางค่อนข้างสูง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยเรื่องนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rogers, Singhal, และ Brown (1993) ซึ่งพบว่า ละครโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในกลุ่มประเทศอเมริกาใต้นั้นมีสาเหตุเนื่องมาจากว่า มีการใช้ภาษาสเปนซึ่งถือเป็นภาษาของประเทศในแถบนั้น โดยภาษาเดียวกันก็เป็นลักษณะของความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมในรูปแบบหนึ่ง ภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ก็เช่นกัน ถึงแม้ว่าภาษาต้นฉบับจะเป็นคนละภาษา แต่เนื้อหาและการนำเสนอมีลักษณะที่สอดคล้องกับความเชื่อของคนไทย สังคมไทย ทั้งนี้เนื่องจากว่า เป็นสังคมพุทธศาสนาเหมือนกัน ประเด็นในด้านความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมของภาพยนตร์กับสังคมไทยที่เห็นได้ชัดคือ ความเชื่อในกฎแห่งกรรม ความเชื่อในชีวิตหลังความตายและก่อนเกิด เป็นต้น ดังนั้น จึงอาจสามารถสรุปได้ว่า ความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศผู้ผลิตรายการกับประเทศที่นำรายการนั้นไปออกอากาศเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอของผู้ชม โดยที่ประเด็นในด้านความใกล้ชิดทางวัฒนธรรมมิได้ตั้งแต่ เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น

- การเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยค่านิยมหลัก ๆ ที่ผู้ชมส่วนใหญ่เรียนรู้ได้ในระดับสูงนั้นได้แก่ ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความกตัญญูกตเวที ความอดทน และการมีน้ำใจเมตตาอารี ส่วนค่านิยมส่งเสริมสังคมที่ผู้ชมเรียนรู้ในระดับกลางได้แก่ ค่านิยมความเป็นตัวของตัวเอง การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับจังหวะและสิ่งแวดล้อม การรู้จักรักษาน้ำใจคนอื่น ความสุภาพ การเป็นคนเอาจริงเอาจัง การนิยมแสวงหาการศึกษาสูง ความกล้าหาญ การรู้จักประมาณตน การสำรวมและมีอารมณ์สงบ การรู้จักการให้อภัย การมีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล การรู้จักการให้ความรักความสนิทสนมกับบุคคลอื่น ความอ่อนน้อมเชื่อฟัง การรู้จักดูแลตัวเองให้สะอาดเรียบร้อย ความสนุกสนานร่าเริง การรู้จักการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การมีความคิดสร้าง

สรรค์ และประเด็นที่ผู้ชมเรียนรู้ในระดับต่ำที่สุดจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” คือ ค่านิยมเรื่องความทะเยอทะยาน โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ โคมินและสนธิ สมัครการ (2522) ที่พบว่า ค่านิยมส่งเสริมสังคมหลักของสังคมไทยนั้นมีจำนวน 23 ประการ ประกอบด้วย ความเป็นตัวของตัวเอง ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความกตัญญูรู้คุณ การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับโอกาสจังหวะสิ่งแวดล้อม การรักษาน้ำใจกัน การรู้จักบังคับตัวเอง ความมีน้ำใจเมตตา ความสุภาพ ความเอาจริงเอาจัง การนิยมแสวงหาความรู้สูง ความกล้า การประมาทตนและรักสันโดษ การมีอารมณ์สงบและสำรวม การให้อภัย การมีแนวคิดกว้าง ความรักใคร่ชอบพอ ความอ่อนน้อม เชื้อพียง ความสะอาด ความสนุกสนานร่าเริง การรู้จักพึ่งพาอาศัยกัน การมีความคิดสร้างสรรค์ และความทะเยอทะยาน ซึ่งค่านิยมเหล่านี้ล้วนเป็นค่านิยมที่ผู้ชมชาวไทยได้เรียนรู้จากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แสดงให้เห็นว่า ค่านิยมหลักของทั้งสองสังคมมีความใกล้เคียงกันมาก แต่มีค่านิยมหนึ่งที่มีได้จัดอยู่ในค่านิยมส่งเสริมสังคมหลักของสังคมไทย แต่เป็นสิ่งที่ผู้ชมเรียนรู้ในระดับสูงก็คือ ค่านิยมในเรื่องความยุติธรรม ซึ่งเสมือนเป็นแนวคิดหลัก เป็นค่านิยมหลักของภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น”

ประเด็นด้านการเรียนรู้ของผู้ชมจากภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา (1977) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมของบุคคลเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของสามองค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมของคน โดยที่สื่อมวลชนอันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ถือเป็นองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ทางสังคมของแต่ละบุคคล และจากงานวิจัยของแบนดูรา ซึ่งนำเด็กกลุ่มหนึ่งมาชมวิดีโอที่นำเสนอภาพคนทุบตีตุ๊กตาด้วยฆ้อนไม้ โดยผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้พบว่า เด็กเรียนรู้และมีพฤติกรรมเลียนแบบการกระทำดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นได้ว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ดังนั้น การที่ผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” เรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมในด้านต่าง ๆ ก็เนื่องมาจากอิทธิพลของสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นองค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมของผู้ชม

ผลการวิจัยของ อีรณง เกิดสุคนธ์ (2525) สามารถให้คำตอบถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้ชมเรียนรู้ค่านิยม หรือ สาระความรู้จากภาพยนตร์โทรทัศน์ประเภทสาระบันเทิง โดยผลการวิจัยของอีรณงค้ำชี้ให้เห็นว่า ผู้ชมที่เป็นเยาวชนได้รับอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ตามพฤติกรรมของตัวละครที่กระตุ้นให้ทำดี ซึ่งในจุดนี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้ค่านิยมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ การศึกษาวิจัยดังกล่าวทำให้เห็นภาพว่า สื่อมวลชน โดยเฉพาะละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อผู้ชมอย่างมากในด้านการเรียนรู้จริยธรรม ทั้งนี้เพราะผู้ชมโดยเฉพาะเยาวชนใช้เวลาวันหนึ่งประมาณ 1 - 2 ชั่วโมงในการชมโทรทัศน์ (มนต์ชัน นินนาทนนท์, 2526) ประเด็นในด้านอิทธิพลของละครโทรทัศน์ในการ

สอนจริยธรรมให้กับผู้ชมที่กล่าวมาข้างต้นช่วยอธิบายถึงสาเหตุที่ผู้ชมเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น”

- **ความเป็นแม่แบบของเปาบุ้นจิ้นในสายตาของผู้ชม**

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ชมมีระดับการมองเปาบุ้นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยระดับความเป็นแม่แบบจะอยู่ในระดับสูงในประเด็นต่อไปนี้คือ เปาบุ้นจิ้นเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับคนไทย พฤติกรรมของเปาบุ้นจิ้นเป็นพฤติกรรมที่ควรได้รับการสรรเสริญ และรูปแบบในการดำรงชีวิตของเปาบุ้นจิ้นเป็นสิ่งที่สังคมไทยยกย่อง ส่วนประเด็นที่ระดับความเป็นแม่แบบอยู่ในระดับกลางคือ การยึดถือเปาบุ้นจิ้นเป็นแม่แบบในการดำรงชีวิต ความอยากมีคุณลักษณะเหมือนอย่างเปาบุ้นจิ้น การยกย่องการกระทำของเปาบุ้นจิ้นให้คนอื่นฟัง การยึดถือปรัชญาการแก้ปัญหาของเปาบุ้นจิ้นเป็นวิธีแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความเห็นด้วยต่อการตัดสินใจของ เปาบุ้นจิ้น ความเห็นว่าเปาบุ้นจิ้นเป็นคนที่สมบูรณ์แบบ และความเห็นต่อการสอนลูกหลานให้ดำเนินชีวิตตามแบบของเปาบุ้นจิ้น

ผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีแม่แบบของอัลเบิร์ต แบนดูรา (1977) ที่ว่า มนุษย์เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ หรือ พฤติกรรมของบุคคลที่ปรากฏตัวในสื่อมวลชน โดยแม่แบบในเชิงบวกที่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสมก็มักจะได้รับรางวัล และแม่แบบในเชิงลบที่แสดงออกพฤติกรรมที่ไม่ดี ก้าวร้าวก็จะได้รับการลงโทษ ซึ่งรางวัลและการลงโทษที่ผูกติดกับพฤติกรรมของแม่แบบช่วยทำให้คนเข้าใจและเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมเพราะกลัวว่าถ้าเลียนแบบแม่แบบในเชิงลบก็จะทำให้ถูกลงโทษ ทั้งนี้ ภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เป็นภาพยนตร์จีนเรื่องหนึ่งที่ผู้ชมจะเห็นได้ชัดว่า แม่แบบในเชิงลบ ซึ่งก็หมายถึงผู้กระทำผิดกฎหมาย คนเลว ในท้ายที่สุดของเรื่องก็มักจะได้รับการลงโทษเหมือน ๆ กัน ซึ่งก็คือการประหาร ไม่ว่าจะคนนั้นจะเป็นคนอยู่ในชนชั้นใดของสังคมก็ได้รับการลงโทษเช่นเดียวกัน ซึ่งถือว่าภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ได้ทำให้ผู้ชมได้เห็นถึงแม่แบบทั้งเชิงบวกและเชิงลบอย่างชัดเจน อีกทั้งในทุก ๆ ตอนแม่แบบในเชิงลบก็มักจะได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสทั้งจากการได้รับการลงโทษจากเปาบุ้นจิ้นและการได้รับการลงโทษจากสังคม

นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนต์ชัย นินนาทนนท์ (2526) เรื่อง “ผลทางสังคมของภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” ที่มีต่อผู้ชมในกรุงเทพมหานคร” ซึ่ง มนต์ชัย พบว่า ผู้ชมโดยเฉพาะเยาวชนมักจะเลียนแบบแม่แบบในรายการโทรทัศน์ ในเรื่องของพฤติกรรม คำพูด ท่าทางต่าง ๆ ทำให้เห็นภาพว่า รายการโทรทัศน์มีอิทธิพลมีอิทธิพลในฐานะเป็นแม่แบบของผู้ชมอย่างมาก และข้อค้นพบจากงานวิจัยของ Liebert, Neale, & Davison (1973) ก็ได้สนับสนุน

ในประเด็นที่ว่า ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างก็ได้รับทัศนคติและพฤติกรรมใหม่ ๆ จากแม่แบบในโทรทัศน์ ด้วยเหตุนี้แม่แบบในโทรทัศน์จึงมีอิทธิพลอย่างมากในการสร้างรูปแบบของทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคม(Bandura, 1977) ด้วยเหตุที่ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ต่างเรียนรู้ทัศนคติและพฤติกรรมจากแม่แบบในรายการโทรทัศน์ ซึ่งสำหรับในส่วนของภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” เช่นกัน ที่ผู้ชมเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในด้านต่าง ๆ จากแม่ในเชิงบวกในภาพยนตร์ซึ่งก็ได้แก่ตัวเป่าบุ๋นจิ้นเองที่เป็นผู้ทรงคุณธรรม

- การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นของผู้ชม

ในด้านของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเป่าบุ๋นจิ้นในระดับปานกลางค่อนข้างสูงคือ ประเด็นที่ว่า เมื่อเป่าบุ๋นจิ้นประสบสถานการณ์คับขัน ผู้ชมมักจะลุ้นให้เป่าบุ๋นจิ้นสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ลุ่ลวงไปด้วยดี ส่วนประเด็นอื่น ๆ ที่มีระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงในระดับที่ต่ำลงมาได้แก่ เมื่อเป่าบุ๋นจิ้นจบแต่ละตอน ผู้ชมเฝ้ารอที่จะชมตอนต่อไป ผู้ชมรู้สึกเศร้าเสียใจเมื่อเห็นเป่าบุ๋นจิ้นมีความทุกข์ ถ้ามีการนำของใช้ส่วนตัวของเป่าบุ๋นจิ้นมาจัดแสดงก็อยากจะไปชื่นชม การติดตามชมเป่าบุ๋นจิ้นปรากฏในสื่ออื่น ๆ เช่น ทีวีวิดีโอ และโฆษณา การติดตามอ่านเรื่องราวของเป่าบุ๋นจิ้นในสื่อสิ่งพิมพ์ เป่าบุ๋นจิ้นเป็นเสมือนเพื่อนของผู้ชม ความชอบสะสมสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเป่าบุ๋นจิ้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นของผู้ชมสอดคล้องกับทฤษฎีการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นของ ฮอร์ดันและโวล์ (1956) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ชมรายการต่าง ๆ มักมีจินตนาการว่าตนเองมีโอกาสใกล้ชิด รู้จักและพูดคุยกันแบบตัวต่อตัวกับตัวละครหรือนักแสดงที่ตนชื่นชอบในแง่มุมต่าง ๆ เสมือนกับว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสถานการณ์จริง และราวกับว่าบุคคลบุคคลดังกล่าวเป็นเพื่อนสนิทหรือคนใกล้ชิด ซึ่งระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ชมเป่าบุ๋นจิ้นก็อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้ชมส่วนใหญ่ก็มักจะรู้สึกลุ้นและเอาใจช่วยเป่าบุ๋นจิ้นเมื่อเป่าบุ๋นจิ้นประสบกับสถานการณ์ที่คับขัน

มาร์ค อาร์ เลวี (1979) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมข่าวโทรทัศน์กับผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์พบว่า โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนั้นมีความเห็นด้วยว่า ผู้ประกาศข่าวเป็นเหมือนเพื่อนที่เจอกันทุกวัน และบางส่วนรู้สึกสับสนระหว่างผู้ประกาศข่าวและเพื่อนของตนเอง ซึ่งเปรียบเทียบได้กับประมาณ 2 ใน 5 ของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุดเป่าบุ๋นจิ้นที่อยากจะพบตัวจริงของเป่าบุ๋นจิ้น และผู้ชมประมาณกว่า 1 ใน 3 รู้สึกเศร้าและเสียใจไปกับเป่าบุ๋นจิ้นเมื่อเป่าบุ๋นจิ้นมีความทุกข์ ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า รายการโทรทัศน์สามารถสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ชมได้

สัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมและตัวละครในโทรทัศน์ ซึ่งเมื่อความสัมพันธ์ในรูปแบบดังกล่าวเริ่มก่อตัวขึ้น ก็จะถือเป็นแรงดึงดูดให้ผู้ชมติดตามชมรายการดังกล่าว ภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” เป็นรายการโทรทัศน์ที่สามารถดึงดูดผู้ชมได้เนื่องจากเนื้อหาอันสนุกสนานตื่นเต้น น่าติดตามชม เนื้อหาดังกล่าวส่งผลให้ผู้ชมเกิดมีปฏิสัมพันธ์กับเป่าบุ๋นจิ้นหลังจากที่ได้ติดตามชมไปในระยะเวลาหนึ่ง

● ผลการทดสอบสมมติฐาน

ในการอภิปรายข้อมูลในส่วนของ การทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยจะอภิปรายตามสมมติฐานรายข้อ ดังนี้

1) สมมติฐานข้อที่ 1 ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม โดยจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งก็คือ ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้น มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kant Udompim (1997) ที่พบว่า ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุด “โอชิน” มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม ทั้งนี้เพราะการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับตัวละครสามารถที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้สาระความรู้จากละครโทรทัศน์ของผู้ชม การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับตัวละครนั้นเสมือนเป็นเส้นทางก่อให้เกิดความสนิทสนมกับตัวละคร ซึ่งจะเป็นการเอื้ออำนวยต่อการส่งสารที่เป็นสาระความรู้ผ่านตัวละครไปยังผู้ชม

2) สมมติฐานข้อที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งก็คือ ระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอจะแตกต่างกันตามเพศและเชื้อชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยเพศหญิงจะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มากกว่าเพศชาย และ คนที่มีเชื้อชาติจีนมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ในระดับที่สูงกว่าคนที่ไม่มีเชื้อชาติจีน ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kant Udompim (1997) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอของผู้ชมภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุด “โอชิน” จะแตกต่างกันตามเพศ โดยผลจากการวิจัยทางด้านจิตวิทยาหลายชิ้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเพศ พบว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องของระบบความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของทั้งสองเพศไว้แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ ผู้หญิงมักจะ

เป็นคนที่มีความใจอ่อนไหวหรือเจ้าอารมณ์มากกว่าผู้ชาย ดังนั้นรูปแบบในการสื่อสารกับเพศหญิงควรจะเป็นในลักษณะที่ใช้แรงจูงใจในด้านอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าในประเด็นอื่น (ปรมะ สตะเวทิน, 2533) ด้วยเหตุที่ผู้หญิงมีอารมณ์ที่ละเอียดอ่อนกว่าเพศชาย จึงทำให้สามารถที่จะเข้าถึงเนื้อหาวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งมากกว่าผู้ชาย ทำให้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มากกว่าเพศชาย

สำหรับในประเด็นในด้านของเชื้อชาติที่ผลการวิจัยพบว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” สูงกว่าคนไทย นั้นสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า คนต่างเชื้อชาติกันย่อมมีวัฒนธรรมย่อยของแต่ละเชื้อชาติที่คอยกำกับค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมของคนในเชื้อชาติที่แตกต่างกัน (ปรมะ สตะเวทิน, 2533) ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่า ถึงแม้คนเชื้อสายจีนจำนวนมากจะตั้งรกรากอาศัยอยู่ในเมืองไทย แต่ก็มิได้หมายความว่าคนเหล่านี้จะละทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิม เพียงแต่ว่า วัฒนธรรมของตนกลายเป็นวัฒนธรรมย่อยในสังคมไทยไป โดยวัฒนธรรมหลักก็คือวัฒนธรรมของคนไทย วัฒนธรรมย่อยที่ฝังแน่นอยู่ในจิตใจของคนที่มีเชื้อสายจีนมีส่วนทำให้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มากกว่าคนที่มีเชื้อชาติไทย

3) สมมติฐานข้อที่ 3 ระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ โดยผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งก็คือ ระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมของผู้ชมภาพยนตร์จะแตกต่างกันตามเพศและเชื้อชาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kant Udompim (1997) ที่พบว่า ผู้ชมที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมจากภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุด “โอชิน” ในระดับที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ความแตกต่างระหว่างเพศนั้น พบว่า เพศหญิงมีระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมในระดับที่สูงกว่าเพศชาย และคนที่มีเชื้อสายจีนจะเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมในระดับสูงกว่าคนที่ไม่ใช่เชื้อสายจีน ทั้งนี้เนื่องมาจากประเด็นการมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอ เพศหญิงตามธรรมชาติแล้วจะมีลักษณะที่อ่อนไหว เข้าถึงวัฒนธรรมได้ง่ายกว่าเพศชาย สามารถที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอในระดับที่สูงกว่าเพศชาย ส่วนคนเชื้อสายจีนมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่น่าเสนอมากกว่าคนที่คนไทยแท้เพราะคนที่มีเชื้อสายจีนจะมีวัฒนธรรมย่อยซึ่งเป็นวัฒนธรรมจีนของตัวเอง วัฒนธรรมจีนนี้ถ้าพิจารณาตามหลักของทฤษฎีความใกล้ชิดทางการสื่อสารของ Rogers และ Kincaid (1981) ที่เสนอว่า กลุ่มคนที่มีเครือข่ายการสื่อสารซ้อนกันมาก มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะทางประชากร ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งในประเด็นนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า คนที่มีเชื้อสายจีนจะมีวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิตที่

ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” มากกว่าคนไทย จึงทำให้เรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคมในระดับที่สูงกว่าคนที่มีเชื้อสายไทย

4)สมมติฐานข้อที่ 4 ระดับการมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ โดยผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งคือ ระดับความเป็นแม่แบบของเป่าบุ๋นจิ้นแตกต่างกันตามเพศและเชื้อชาติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยเพศหญิงและคนที่มีเชื้อสายจีนจะยึดถือเป่าบุ๋นจิ้นเป็นแม่แบบในการดำรงชีวิตในระดับที่สูงกว่าเพศชายและคนที่มีเชื้อสายไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kant Udompim (1997) ที่พบว่า ระดับความเป็นแม่แบบของตัวละครในภาพยนตร์ญี่ปุ่นชุด “โอชิน” สำหรับเพศหญิงจะสูงกว่าสำหรับเพศชาย

สาเหตุที่เพศหญิงมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตสูงกว่าเพศชาย เนื่องจากลักษณะทางจิตวิทยาของเพศชายที่มักจะมีเชื่อมั่นในตนเองและดีใจสูงกว่าเพศหญิง ไม่ค่อยยอมที่จะเชื่อฟังคำแนะนำของใครโดยง่าย โดยงานวิจัยในต่างประเทศชิ้นหนึ่งได้ระบุว่า เพศหญิงจะมีพฤติกรรมในการถามทางจากคนแปลกหน้ามากกว่าเพศชายในขณะที่ตนหลง ซึ่งผู้ชายมักจะไม่ถามทางคนแปลกหน้าและพยายามที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง จากประเด็นดังกล่าว ทำให้เห็นภาพได้ชัดว่า ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะยึดถือบุคคลเป็นแม่แบบ ยอมรับคำแนะนำจากคนอื่นง่ายกว่าเพศชาย(ปรมะ สตะเวทิน,2533)

ส่วนในประเด็นในด้านเชื้อชาตินั้น สำหรับคนที่มีเชื้อสายจีนนั้น พวกเขาเคารพเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะเทพเจ้าองค์หนึ่ง เช่นเดียวกับเจ้าแม่กวนอิม และเทพองค์อื่น ๆ ดังนั้น คนที่มีเชื้อสายจีนก็จะเชื่อฟัง รับเอาสิ่งที่เป่าบุ๋นจิ้นสอนไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คนที่มีเชื้อสายจีนจะมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิตในระดับที่สูงกว่าคนที่มีเชื้อสายไทยแท้(ปรมะ สตะเวทิน,2533)

5)สมมติฐานข้อที่ 5 ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงของผู้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” แตกต่างกันตาม เพศและเชื้อชาติ ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งก็คือ ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงแตกต่างกันตามเพศและเชื้อชาติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยเพศหญิงและคนที่มีเชื้อสายจีนจะมีระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นมากกว่าเพศชายและคนที่ไม่ใช่เชื้อสายจีน ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kant Udompim (1997) ที่พบว่า ผู้ชายมีระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงสูงกว่าเพศหญิง

สาเหตุที่เพศหญิงมีระดับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงเนื่องมาจากว่า เพศหญิงมีนิสัยที่อ่อนโยน อ่อนไหวมากกว่าเพศชาย การที่ได้ชมภาพยนตร์จีนชุด “เปาบุ้นจิ้น” เป็นประจำก็จะทำให้ผู้หญิงรู้สึกผูกพันกับตัวละคร ผูกพันกับเนื้อเรื่องไปโดยไม่รู้ตัว ในขณะที่ผู้ชายจะมีความอ่อนไหวน้อยกว่า ดังนั้นจึงทำให้ผู้หญิงมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้นในระดับที่สูงกว่าเพศชาย(ประมะ สตะเวทิน,2533)

ส่วนในด้านของเชื้อชาตินั้น ดังที่กล่าวแล้วว่า คนที่มีเชื้อสายจีนจะมีความผูกพันกับเปาบุ้นจิ้นมากกว่าคนที่มีเชื้อสายไทยอันเนื่องมาจากความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับเปาบุ้นจิ้นว่า เปาบุ้นจิ้น เป็นเทพเจ้า นอกจากนี้ หลายครอบครัวคนจีนหลายครอบครัวได้ใช้เล่าเรื่องตำนานเปาบุ้นจิ้นให้ลูกหลานฟังเพื่อเป็นการสอนให้เด็กทำความดี คล้ายกับคนไทยดั้งเดิมที่เล่าเรื่องพุทธประวัติ หรือชาดกต่าง ๆ ให้ลูกหลานฟัง การที่เปาบุ้นจิ้นมีความผูกพันกับคนจีนมาเป็นเวลายาวนาน ประกอบกับคนจีนส่วนใหญ่ให้ความเคารพ เชื่อฟัง และนับถือเปาบุ้นจิ้น ดังนั้นเมื่อนำเรื่องเปาบุ้นจิ้นมาสร้างเป็นภาพยนตร์ผู้ชม โดยเฉพาะผู้ที่มีเชื้อสายจีนก็จะติดตามชมตลอด จนกระทั่งรู้สึกผูกพันไปกับตัวเปาบุ้นจิ้น เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้น ซึ่งจากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้ผู้ชมที่มีเชื้อสายจีนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเปาบุ้นจิ้นในระดับที่สูงกว่าคนที่ไม่ใช่เชื้อสายจีน

5.3 ข้อเสนอแนะ

• ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นกรณีศึกษาสำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทสารบันเทิงซึ่งใช้กลยุทธ์การผสมผสานข่าวสารความรู้กับความบันเทิงเพื่อให้ความรู้กับผู้รับสารมวลชน โดยในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทสารบันเทิงจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นหนึ่งที่สำคัญมากซึ่งก็คือ ระดับการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงระหว่างผู้ชมกับตัวละครในสื่อ เพราะปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม ด้วยเหตุนี้ ผู้ผลิตควรจะตระหนักว่า ถ้ารายการโทรทัศน์ใดก็ตามสามารถที่จะก่อให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ในระดับสูงให้เกิดขึ้นกับผู้ชมได้ การสอดแทรกข่าวสารความรู้ที่เป็นประโยชน์ไปยังผู้ชมโดยผ่านสื่อประเภทรายการโทรทัศน์ก็จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2. เนื้อหาที่น่าสนใจในรายการประเภทสารบันเทิงควรที่จะมีความสอดคล้องกับค่านิยมวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะ คนที่มีวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับเนื้อหาในรายการโทรทัศน์ก็จะมีส่วนร่วมในเนื้อหาของรายการโทรทัศน์มากกว่า เมื่อมีความรู้สึกมีส่วนร่วมมากกว่าก็

จะเพิ่มโอกาสในการที่ผู้ชมจะได้รับอิทธิพลจากรายการโทรทัศน์ที่รับชม ซึ่งจะให้เห็นได้ชัดว่า คนเชื้อสายจีนซึ่งมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอในภาพยนตร์จีนชุด “เป่าบุ๋นจิ้น” ในระดับสูงกว่า จะมีระดับการเรียนรู้ค่านิยมส่งเสริมสังคม ระดับการมองเป่าบุ๋นจิ้นในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิต และมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับเป่าบุ๋นจิ้นในระดับที่สูงกว่า

- ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรที่จะมีการทำการศึกษาถึงผลทางสังคมของรายการโทรทัศน์ประเภทสาระบันเทิงที่นำเสนอในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การ์ตูน สารคดี เกมโชว์ ฯลฯ ทั้งนี้ เพราะรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทมีลักษณะเฉพาะ ข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะนำไปสู่การขยายโลกทัศน์ให้กับนักวิชาการและผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการนำกลยุทธ์สาระบันเทิงมาประยุกต์ใช้กับรายการโทรทัศน์ประเภทอื่น ๆ นอกเหนือไปจากละครชุดทางโทรทัศน์ ทั้งนี้ประเด็นหลัก ๆ ที่น่าจะนำมาศึกษาได้แก่ การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอของผู้ชม การเรียนรู้สาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ ความเป็นแม่แบบของตัวละคร หรือบุคคลในรายการโทรทัศน์ และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับตัวละครในรายการโทรทัศน์

2. นอกเหนือจากการศึกษาถึงผลทางสังคมของภาพยนตร์จีนชุดทางโทรทัศน์แล้ว นำที่จะทำการศึกษาวิจัยละครโทรทัศน์ของไทยในประเด็นดังกล่าว ด้วยเหตุที่ละครโทรทัศน์ไทยเป็นสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่งที่สามารถเข้าถึงผู้ชมชาวไทยได้เป็นจำนวนมาก อีกทั้งละครโทรทัศน์ไทยส่วนใหญ่ยังนำเค้าโครงเรื่องมาจากบทประพันธ์ที่เป็นอมตะและได้รับความนิยมมานับสิบ ๆ ปี ได้แก่ คู่กรรม บ้านทรายทอง สาวเครือฟ้า ปริศนา สี่แผ่นดิน เป็นต้น การศึกษาถึงระดับการเรียนรู้สาระประโยชน์ ความเป็นแม่แบบของตัวละคร การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับตัวละครในละครโทรทัศน์ไทย จะทำให้ทราบถึงอิทธิพลทางสังคมของละครโทรทัศน์ไทยที่มีต่อผู้ชมและผลที่ได้รับสามารถนำมาปรับปรุงกลยุทธ์การสร้างละครของไทยให้เป็นละครที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นสามารถใช้เป็นสื่อเพื่อความบันเทิงและการพัฒนาประชาชนในเวลาเดียวกัน

3. ในการทำการศึกษาวิจัยรายการโทรทัศน์ประเภทสาระบันเทิงในครั้งต่อไป ควรที่จะมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผู้ชมที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีระดับการศึกษาแตกต่างกันในแง่มุมต่าง ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมที่นำเสนอ การเรียนรู้สาระความรู้ การมองตัวละครในฐานะแม่แบบในการดำรงชีวิต และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถึงความจริงกับตัวละครในรายการโทรทัศน์ประเภทสาระบันเทิง ซึ่งผลที่ได้รับจะทำให้ผู้ผลิตรายการประเภทสาระบันเทิงและนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการสามารถที่จะวิเคราะห์ผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นและสามารถผลิตรายการที่เหมาะสมกับกลุ่มรับสารแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประเด็นที่น่าสนใจศึกษาอีกประเด็นหนึ่งสำหรับนักนิเทศศาสตร์พัฒนาการก็คือ การศึกษาผลทางสังคมของรายการโทรทัศน์ประเภทสารบันเทิงที่มีต่อผู้ชมทั้งในช่วงระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้เนื่องจากว่า ถ้ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อผู้ชมในระยะสั้น เมื่อรายการจบไปเป็นเวลานาน ผลทางสังคมที่มีต่อผู้ชมก็อาจจะลดน้อยถอยลง ในทางตรงกันข้าม ถ้ารายการโทรทัศน์ประเภทสารบันเทิงสามารถที่จะอิทธิพลต่อผู้ชมได้ในระยะยาว ถึงแม้ว่าละครหรือรายการโทรทัศน์จะจบตอนไปนานเท่าไร อิทธิพลที่มีต่อผู้ชมก็ยังคงอยู่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประเด็นนี้จะช่วยให้รายละเอียดเพิ่มเติมถึงผลของรายการโทรทัศน์ประเภทสารบันเทิงที่มีต่อผู้ชม